

**CONSELL JURÍDIC CONSULTIU
DE LA
COMUNITAT VALENCIANA**

Dictamen   **068/2023**
Expedient   **034/2023**

Presidenta

Hble. Sra.

Margarita Soler Sánchez

Conselleres i Consellers

Il·lmes. Sres. i Il·lms. Srs.

Enrique Fliquete Lliso

Faustino de Urquía Gómez

Asunción Ventura Franch

M.^a del Carmen Pérez Cascales

Joan Carles Carbonell Mateu

Secretari General

Il·lm. Sr.

Joan Tamarit i Palacios

Hble. Sra.:

El Ple del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, en sessió celebrada el dia 1 de febrer de 2023, sota la Presidència de l'Hble. Sra. Margarita Soler Sánchez, i amb l'assistència dels senyors i les senyores que al marge s'expressen va emetre, per unanimitat, el dictamen següent, el qual duu el corresponent vot particular concurrent:

De conformitat amb la comunicació de V.H., d'1 de gener de 2023 (Registre d'entrada de 17 de gener), el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana ha examinat el procediment instruït per la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, relatiu al Projecte de Decret del Consell pel qual es regula la Qualitat en el Sistema Públic Valencià de Serveis Socials.

I ANTECEDENTS

De l'examen de l'expedient administratiu es desprén que:

Primer. Sol·licitud de dictamen.

Mitjançant un escrit de data 16 de gener de 2023, remés pel sotssecretari per delegació de la consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives, va tindre entrada el 17 de gener en aquest Consell Jurídic Consultiu el Projecte de decret del Consell pel qual es regula la qualitat en el sistema públic valencià de serveis socials, en què se sol·licita el dictamen preceptiu, amb caràcter urgent, de conformitat amb el que disposen els articles 9 i 10.4 de la Llei 10/1994, de 19 de desembre, de creació del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana.

Segon. Documentació remesa.

L'expedient que conforma el procediment instruït per a l'elaboració del Projecte de decret està integrat per la documentació següent:

1. Informe sobre la consulta pública prèvia del director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials de 28 de juny de 2022.
2. Resolució d'inici del procediment de la vicepresidenta i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives de 30 de juny de 2022.
3. Text del Projecte d'ordre.
4. Certificat de l'Acord del Consell de declarar la urgència en la tramitació de la norma.
5. Informe sobre les al·legacions efectuades per les conselleries, entitats i sindicats, durant el tràmit d'audiència realitzat pel director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials (IVAFIQ) el 29 de juliol de 2022.
6. Acta de la Comissió Delegada d'Inclusió i Drets Socials de 22 de setembre de 2022.
7. Informe de la Direcció General de Funció Pública de 30 de setembre de 2022.

8. Informe de Coordinació Informàtica de la Direcció General de Tecnologies de la Informació de 15 de setembre de 2022.

9. Informe d'impacte de gènere de 27 d'octubre de 2022 efectuat per la Direcció General de l'IVAFIQ, i informes d'impacte en la infància i l'adolescència i en la família de 28 d'octubre de 2022.

10. Informe de necessitat de la norma realitzat pel director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials de 28 d'octubre de 2022.

11. Memòria econòmica de la norma de 28 d'octubre de 2022 elaborada pel director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials i memòria econòmica complementària de 17 de novembre de 2022.

12. Informe realitzat pel director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials, d'adaptació de la norma a les observacions formulades per la Direcció General de Funció Pública de 28 d'octubre de 2022.

13. Informes de la Direcció General de Pressupostos de 10 de novembre de 2022 i de 29 de novembre de 2022.

14. Certificat de la Comissió Mixta de Cooperació entre la Generalitat i la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

15. Informe addicional a la memòria econòmica realitzat pel director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials.

16. Informe jurídic de l'Advocacia de la Generalitat de 7 de desembre de 2022.

17. Informe de la directora general de Pressupostos de 9 de desembre de 2022.

18. Informe sobre l'adaptació de la norma a les observacions realitzades per l'Advocacia de la Generalitat de 14 de desembre de 2022.

19. Informe de petjada de 15 de desembre de 2022 del director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials.

20. Dictamen 13/2022 del Comitè Econòmic i Social (CES).

21. Certificat de l'Òrgan de Coordinació i Col·laboració Interadministrativa (OCCI).

22. Informe sobre les al·legacions realitzades pel CES del director general de l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat dels Serveis Socials de 12 de gener de 2023.

II CONSIDERACIONS

Primera. Naturalesa del dictamen.

L'autoritat consultant ha instat el dictamen amb caràcter preceptiu, a l'empara del que disposen els articles 10.4 de la Llei de la Generalitat 10/1994, de 19 de desembre, de creació del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, en relació amb el Projecte de decret del Consell pel qual es regula la qualitat en el sistema públic valencià de Serveis Socials.

Cal significar que s'ha sol·licitat l'emissió del present Dictamen amb caràcter urgent a l'empara del que disposa l'article 14.2 de la Llei de creació d'aquest Consell.

Segona. Procediment d'elaboració del Projecte.

L'article 43 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, regula el procediment per a l'elaboració dels reglaments, i s'han complit els tràmits essencials que s'hi exigeixen.

El procediment es va iniciar per la Resolució de la vicepresidenta i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives de 30 de juny de 2022.

L'Informe sobre la necessitat i oportunitat de la norma es va emetre pel director general de l'IVAFIQ el 28 d'octubre de 2022 i la Memòria econòmica de la norma de 28 d'octubre de 2022 va ser elaborada pel director general de l'IVAFIQ el 17 de novembre de 2022.

S'ha realitzat tràmit d'audiència a conselleries i s'ha emés un informe pel director general de l'IVAFIQ el 29 de juliol de 2022, sobre l'adaptació de la norma a les al·legacions efectuades.

Consta un Informe de coordinació informàtica de la Direcció General de Tecnologies de la Informació de 15 de setembre de 2022.

Consten els informes sobre impacte de gènere de 27 d'octubre de 2022 efectuat per la Direcció General de l'IVAFIQ i sobre impacte en la infància, adolescència i família de 28 d'octubre de 2022.

Consta l'Informe de petjada negatiu de 15 de desembre de 2022 del director general de l'IVAFIQ.

L'Advocacia de la Generalitat va emetre un Informe el 7 de desembre de 2022.

El CES va emetre el Dictamen 13/2022 realitzant observacions, per la qual cosa es va emetre un Informe sobre les al·legacions realitzades per el CES pel director general de l'IVAFIQ de 12 de gener de 2023.

La directora general de Pressupostos va emetre un Informe el 9 de desembre de 2022.

Tercera. Estructura i contingut del Projecte.

El text del Projecte consta de:

PREÀMBUL

CAPÍTOL I. DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte

Article 2. Àmbit d'aplicació

Article 3. Definicions

Article 4. Principis

Article 5. Característiques que emmarquen el sistema de qualitat de serveis socials valencians

Article 6. Mapificació

CAPÍTOL II. IMPLANTACIÓ DE LA QUALITAT EN SERVEIS SOCIALS

Secció Primera. Avaluació de la qualitat

Article 7. Sistema d'indicadors de qualitat en l'SPVSS

Article 8. Estructura del sistema d'indicadors

Article 9. Dimensions i indicadors

Article 10. Sistematització, transferència i publicitat de les dades

Secció Segona. La qualitat en els models de gestió

Article 11. Centres i serveis propis

Article 12. Contractes

Article 13. Contracte programa. Qualitat dels serveis: actuacions de control i seguiment

Article 14. Acció concertada. Qualitat dels serveis: actuacions de control i seguiment

Article 15. Col·laboració financera en altres actuacions

Article 16. Centres i serveis autoritzats

CAPÍTOL III. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Article 17. Unitat Tècnica Administrativa

Article 18. Personal auditor

Article 19. Participació de les persones professionals de serveis socials

CAPÍTOL IV. CERTIFICACIÓ DE LA QUALITAT EN L'SPVSS

Article 20. Reconeixement de certificacions

Article 21. Procediment per a la certificació administrativa de la qualitat

CAPÍTOL V. REGISTRE DE CERTIFICACIÓ I INFORMACIÓ PÚBLICA

Article 22. Assentament registral de la certificació de qualitat

Article 23. Empreses i persones professionals expertes en avaluació en qualitat

Article 24. Implantació de sistemes d'avaluació de la qualitat

Disposició addicional primera. Adequació de centres i serveis

Disposició addicional segona. Incorporació del personal auditor

Disposició addicional tercera. Implantació del sistema d'informació de serveis socials

Disposició addicional quarta. Reconeixement de certificacions

Disposició transitòria única. Centres autoritzats sense certificació de qualitat

Disposició final primera. Modificació del Decret 62/2017, de 19 de maig, del Consell, pel qual s'estableix el procediment per a reconèixer el grau de dependència a les persones i l'accés al sistema públic de serveis i prestacions econòmiques.

Disposició final segona. Modificació del Decret 38/2020, de 20 de març, del Consell, de coordinació i finançament de l'atenció primària de serveis socials

Disposició final tercera. Desenvolupament normatiu.

Disposició final quarta. Entrada en vigor.

ANNEX I. Llistat de dimensions i indicadors sobre aspectes organitzatius i sistèmics.

ANNEX II. Llistat de dimensions i indicadors sobre percepció de la qualitat i bones pràctiques.

Quarta. Marc normatiu.

La Constitució Espanyola atribueix en l'article 148.1.20 la competència exclusiva en matèria d'assistència social a les comunitats autònomes.

L'article 129 de la Constitució Espanyola disposa que la Llei establirà les formes de participació en l'activitat dels organismes públics la funció dels quals afecte directament la qualitat de la vida o al benestar general.

La Generalitat assumeix aquesta competència en l'article 49.1.24 de l'Estatut d'Autonomia i en l'article 9 es proclama que tota la ciutadania valenciana té dret a què les administracions públiques de la Generalitat tracten els seus assumptes de manera equitativa i imparcial i en un termini raonable i a gaudir de serveis públics de qualitat.

Aquest fonament està en línia amb els principis establits en la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic i en la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

El Decret 41/2016, de 15 d'abril, del Consell, pel qual s'estableix el sistema per a la millora de la qualitat dels serveis públics i l'avaluació dels plans i els programes en l'Administració de la Generalitat i el seu sector públic instrumental, assenyala que el Consell ha de determinar els estàndards mínims de qualitat dels serveis públics a fi d'obtenir uns nivells homogenis de prestació dels serveis mínims, així com la promoció de la innovació i l'intercanvi de les bones pràctiques, específicament en la intervenció i la prestació des de les diverses instàncies que conformen el Sistema Públic Valencià de Serveis Socials.

I en la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de la Generalitat, de Serveis Socials Inclusius de la Comunitat Valenciana, es crea un sistema públic universal, i es reconeix en l'article 6.3.d) "*que s'establiran criteris i estàndards mínims de qualitat per als serveis, centres i programes orientats a la seua millora contínua i es disposarà de criteris per a la seua avaluació*".

Cinquena. Observacions al text del Projecte.

Observacions al preàmbul

D'acord amb l'article 11 del Decret 24/2009, de 13 de febrer, pel qual es regula la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes

normatius de la Generalitat, es considera convenient al·ludir a les competències en l'exercici de les quals es dicta el Decret.

Així, caldria afegir la cita de l'article 148.1.20 de la Constitució, que atribueix la competència exclusiva en matèria d'assistència social a les comunitats autònomes i de l'article 49.1.24 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, que l'atribueix a la Generalitat.

Observacions a l'articulat

Article 1. Objecte

Es recomana adequar la redacció expressant que l'objecte del decret “...és regular els instruments generals, les certificacions i el sistema de registre...”.

Article 2. Àmbit d'aplicació

El contingut de l'apartat 1 no té res a veure amb l'àmbit d'aplicació de la norma, sent la seua ubicació més ajustada l'article 4 (Principis) i en concret el seu apartat 5, la redacció del qual hauria de reajustar-se.

En l'apartat 2 recomanem suprimir la paraula “*citada*” que segueix a la Llei 3/2019 i afegir la referència completa d'aquesta Llei.

Article 3. Definicions

Quan en l'apartat 6 es defineix les “*Entitats avaluadores de la qualitat en l'àmbit dels serveis socials*”, únicament es fa referència a que “*són aquelles persones jurídiques especialitzades...*”, mentre que en el projectat article 23 també s'inclou a “*persones físiques*” per tal que puguen efectuar l'avaluació de la qualitat.

Article 5. Característiques que emmarquen el sistema de qualitat de serveis socials valencians

Tal com s'exposa en l'Informe de la Presidència de la Generalitat, es proposa revisar i eliminar les expressions que no tenen caràcter dispositiu, sense perjudici d'incorporar-les a les definicions del projectat article 3 o als principis de l'article 4, afectant aquesta observació a gran part de l'article 5, que en la seua majoria són de contingut declaratiu. De fet, no s'han acceptat

altres observacions de diferents conselleries en relació amb aquest article per considerar que ja estaven regulades en els principis de l'article 4 projectat. Així, la formació continua ja és tractada en l'article 4.5, o la integració de l'apartat 5 se subsumeix en els apartats 1 i 2 de l'article 4, o l'enfocament amb relació a les dades de l'apartat 8 ja es tracta en l'article 3.9 projectat.

Amb independència d'això, en l'apartat 6 s'indica: *“Per a un eficaç funcionament de les certificacions de qualitat es requereix la corresponsabilitat de cada agent que el conforma”*. Considerem que hauria d'aclarir-se en què consisteix la *“corresponsabilitat”* que es requereix dels agents. Així mateix hauria d'aclarir-se si els agents als quals es refereix són les persones que integren els serveis, programes o centres a què es refereix aquest apartat o els que expedeixen el certificat.

En l'apartat 11, l'expressió *“han de ser de caràcter obligatori”* és una redundància pel que suggerim que se substituïska per *“són de caràcter obligatori”*.

Article 9. Dimensions i indicadors

Haurà d'aclarir-se el sentit de l'apartat 3 en el qual s'exposa: *“Sempre que siga possible s'establiran valors que servisquen de base per a aconseguir els límits mínims de compliment o màxims de referència cap els quals es considere convenient avançar, a fi d'avaluar l'impacte i transformació”*, ja que en el text del projectat decret no estan definits ni els límits mínims o màxims de referència, ni el concepte *“es considere convenient avançar”*, així com l'acció d'avaluació de l'impacte i transformació.

Article 12. Contractes

En l'apartat 3 s'estableix: *“S'informarà de l'entitat certificadora, la norma o procediment per la qual s'acredita i el termini de vigència de l'assegurament.”*

Se suggereix que s'incloga que els centres de gestió contractats són els que informaran l'Administració *“de l'entitat certificadora, la norma o procediment per la qual s'acredita i el termini de vigència de l'assegurament”*, de la certificació que presenten.

Article 17. Unitat Tècnica Administrativa

El capítol III es denomina Unitat Tècnica Organitzativa, i en aquest s'inclou la Unitat Tècnica Organitzativa en l'article 17, expressant:

“1. La Conselleria amb competències en serveis socials crearà la Unitat Tècnica Administrativa que estarà adscrita orgànicament a la direcció general amb competències en matèria de qualitat de serveis socials i que disposarà de la dotació de personal necessària per a l'exercici de les seues funcions.

2. D'acord amb l'article 125.1 de la Llei 3/2019, tindrà com a objectius impulsar la formació, avaluació i normalització de la qualitat en el sector dels serveis socials valencians, així com la investigació científica, innovació i desenvolupament tecnològic, en col·laboració i cooperació amb aquelles institucions i ens que tinguen com a finalitat les activitats investigadores, formatives, i d'avaluació i gestió de la qualitat. Tindrà les funcions que es determinen reglamentàriament mitjançant el reglament orgànic i funcional de la Conselleria competent i la seua ordre de desenvolupament.

3. Es desenvoluparan plans anuals que establiran els objectius i actuacions en les activitats referides”.

L'article 125.1 de la Llei 3/2019 regula l'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat en Serveis Socials (IVAFIQ):

“1. L'Institut Valencià de Formació, Investigació i Qualitat en Serveis Socials (IVAFIQ) és l'òrgan administratiu de la Generalitat amb rang de direcció general, que estarà adscrit a la conselleria amb competències en matèria de serveis socials, i s'encarregarà d'impulsar la formació, l'avaluació i la normalització de la qualitat en el sector dels serveis socials valencians, així com de la investigació científica, la innovació i el desenvolupament tecnològic, sempre en col·laboració i cooperació amb aquelles institucions i els ens que tinguen com a finalitat les activitats investigadores, formatives, i d'avaluació i gestió de la qualitat”.

En l'apartat 2 del projectat article 17, a més de la remissió a l'article 125.1 de la Llei 3/2019, s'ha trasllat, pràcticament de manera literal i qualificant-les de “objectius” de la Unitat Tècnica Organitzativa, les funcions que l'article de la llei atribueix al IVAFIQ, que, com el mateix precepte diu, té rang de direcció general i disposa dels seus propis funcionaris que realitzen les funcions que li corresponen. No entenem per què es fa la remissió a l'article de la llei i es traslladen les competències del IVAFIQ a la Unitat Tècnica Organitzativa, que, segons l'apartat 1, estarà adscrita orgànicament a la direcció general amb competències en matèria de qualitat de serveis socials. En realitat, sembla que aquest precepte és més propi de l'àmbit organitzatiu que d'una disposició de caràcter general, per la qual cosa recomanem que es reconsidere o, en el seu cas, que es recomponga la seua redacció.

Article 18. Personal auditor

Ha de corregir-se l'estructura de l'article de conformitat amb el que preveu l'article 26 del Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell.

En l'apartat 1 dins de l'1.1. c) s'exposa: "*o de les administracions locals o entitats que ho sol·liciten i siga estimat favorablement*".

Hauria de concretar-se, per seguretat jurídica, quin organisme és el que haurà de considerar favorable o no la sol·licitud de la revisió de les auditories a petició de les administracions locals o ens que ho sol·liciten.

Article 21. Procediment per a la certificació administrativa de la qualitat

Tractant-se d'una norma jurídica, ha d'explicar-se d'una manera completa el contingut dels preceptes i evitar deduccions implícites que puguin donar lloc a interpretacions.

Per això, l'expressió de l'apartat 1 "*podrà resoldre*" no és una afirmació de la qual s'inferisca que la Direcció General "*resoldrà*" els procediments.

D'igual manera en l'apartat 3, l'expressió "*es podrà elevar proposta*" perquè l'òrgan al qual se li assigne aquesta funció concedisca la certificació de qualitat. Sobre aquest tema hauria d'indicar-se que la unitat administrativa "*...elevarà proposta*".

I en l'apartat 4 s'indica "*Mitjançant resolució de la conselleria amb competència en matèria de serveis socials, es podran determinar els requisits i condicions al fet que haja de sotmetre's l'avaluació de qualitat dels centres i serveis dels serveis socials dependents d'ens públics*".

També s'hauria de substituir l'expressió "*es podran determinar*", pels motius ja exposats, per "*es determinaran*", màximament quan no es desenvolupa de manera completa la tramitació, metodologia per a l'acreditació o el terme per a resoldre el procediment per a l'obtenció de la certificació administrativa de la qualitat. En aquest apartat correspondria establir-se amb claredat quina serà la Conselleria competent en aquesta matèria la que ho determine en un reglament posterior.

Article 22. Assentament registral de la certificació de qualitat

Es remet l'apartat 1 a l'article 10 del Decret 59/2019, de 12 d'abril, del Consell, d'ordenació del sistema públic valencià de serveis socials, que regula l'estructura del Registre.

Del projectat apartat sembla deduir-se que es pretén incorporar les certificacions de qualitat al contingut del Registre General de persones i institucions titulars d'activitats de serveis i de centres de serveis socials de la Comunitat Valenciana, cosa que en el mencionat Decret no es recull.

L'article 1 del Decret 59/2019 disposa que el seu objecte és el desenvolupament de la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de la Generalitat, de Serveis Socials Inclusius de la Comunitat Valenciana, quant a les normes d'ordenació de les entitats, serveis i centres que presten serveis socials a la Comunitat Valenciana i amb tal fi, en l'apartat 2 a) es regula *“El registre de les persones físiques o jurídiques que siguen titulars d'activitats en l'àmbit de serveis socials de la Comunitat Valenciana, així com el dels serveis i centres de serveis socials”*.

En el projectat text de l'article 22.1 únicament se cita de manera general a *“les entitats titulars de centres”*, i se'ls imposa el deure d'*“informar de les certificacions obtingudes i de la caducitat d'aquestes a l'efecte del seu assentament registral tal com s'indica en l'art. 10 del Decret 59/2019...”*, sense concretar-se a qui hauran d'informar o la manera d'efectuar-ho, o si el que es pretén és el deure d'inscripció en el Registre de les certificacions obtingudes i si el tràmit per a aquesta inscripció és el determinat en el citat Decret, ja que el concret article 10, al qual es remet, res diu sobre aquest tema.

Haurà de completar-se aquest article i harmonitzar, si escau, amb el que disposa el Decret 59/2019, si es considera que aquest apartat 1 del projectat article 22 és complementari de l'esmentat Decret, i es recomana la modificació d'aquest en el sentit d'incloure's entre la informació que ha de contindre la fitxa (article 10), la de la certificació de qualitat i igualment i, si escau, entre els fets posteriors que donen lloc a inscripcions complementàries (article 11).

L'apartat 2 de l'article 22 determina: *“El control d'avaluació de qualitat tindrà caràcter triennal sense perjudici del seguiment i control que pugua realitzar-se a intervals menors”*.

El contingut no justifica la seua ubicació dins del projectat article 22 titulat *“Assentament registral de la certificació de qualitat”*. Suggerim la seua inclusió com a apartat 4 dins de l'article 20 *“Reconeixement de certificacions”*.

Article 23. Empreses i persones professionals expertes en avaluació en qualitat

S'ha de corregir l'estructura de l'article de conformitat al que preveu l'article 26 del Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell.

En l'apartat 2 es disposa: "...hauran d'inscriure's en el registre que s'estableix en l'apartat següent". La paraula "següent" hauria de substituir-se per "anterior", ja que el registre es regula en l'apartat 1 d'aquest precepte.

La indicació en l'apartat 1 que el registre té caràcter públic i informatiu es contradiu amb el que exposa l'apartat 2, que estableix que hauran d'inscriure's les empreses i persones professionals expertes en avaluació en qualitat.

Per tant, sense perjudici del caràcter públic i informatiu enfront de tercers, tindrà caràcter obligatori quant a la seua inscripció per a les empreses i persones professionals expertes en avaluació en qualitat, que vulguen obtenir l'acreditació que determinarà els àmbits en què puguin exercir les seues funcions.

L'apartat 4 es refereix a l'"acreditació", terme que no s'ha definit en els apartats anteriors.

Haurà d'aclarir-se si l'acreditació a què es refereix l'apartat 4 és la resolució a què es refereix l'apartat 3, i en aquest cas com s'obté l'acreditació quan la inscripció té lloc per silenci administratiu, tal com recull l'apartat 3.

Haurà de completar-se en l'apartat 4 l'expressió "...l'entitat puga exercir...", incloent-hi "...entitat o persona professional puguin exercir".

En l'apartat 1 s'indica que el registre serà interoperable amb tots els sistemes d'informació.

Hauria de contindre's una previsió en relació amb entitats o persones professionals que estiguen inscrites en registres anàlegs d'altres comunitats autònomes, o en qualsevol estat membre de la UE, com l'Entitat Nacional d'Acreditació (ENAC), que és l'organisme designat per l'Administració de l'Estat per a establir i mantindre el sistema d'acreditació a nivell estatal, d'acord amb normes internacionals, seguint en tot moment les polítiques i recomanacions establides per la Unió Europea en aplicació del Reglament (CE) núm. 765/2008.

Aspectes de redacció.

En l'article 9, en la versió en castellà, es recomana canviar la frase “responderá a aquello establecido en el artículo” per “responderá a lo que establece el artículo”.

S'observa que al llarg de la norma s'utilitza decret amb majúscula o minúscula, és recomanable que s'escriga sempre amb majúscula o sempre amb minúscula.

III CONCLUSIÓ

Pel que queda exposat, el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana és del parer:

Que el Projecte de decret, del Consell, pel qual es regula la qualitat en el sistema públic valencià de Serveis Socials és conforme amb l'ordenament jurídic.

V.H., no obstant això, resoldrà el que considere més encertat.

València, 1 de febrer de 2023

EL SECRETARI GENERAL

LA PRESIDENTA

**HBLE. SRA. VICEPRESIDENTA I CONSELLERA D'IGUALTAT I POLÍTiques
INCLUSIVES**

VOTO PARTICULAR QUE PRESENTA LA CONSEJERA ASUNCIÓN VENTURA FRANCH AL DICTAMEN 068/2023 (EXPTE. 34/2023).

En el ejercicio de la facultad que confiere el artículo 64 del Reglamento del *Consell Jurídic Consultiu* se presenta voto particular, por discrepar del sentir mayoritario del pleno, respecto a la consideración jurídica del informe de impacto de género que consta en el expediente. En el caso concreto que nos ocupa el Informe de impacto se ha realizado, desde mi punto de vista, de manera correcta al ajustarse a las directrices señaladas por la Vicepresidencia y Conselleria d'Igualtat i Polítiques inclusives que es la competente en esta materia de acuerdo con el artículo 4.bis de la Ley de Igualdad 9/2003, de 2 de abril de la Comunitat Valenciana. En el mismo se realizan una serie de propuestas de modificación tal y cómo se contempla en el apartado sexto de la guía de impacto que figura en la página Web de la Conselleria que como órgano competente en la materia marca como directriz. Así el mencionado artículo 4.bis regula:

“Informe de impacto de género.

Los proyectos normativos incorporarán un informe de impacto por razón de género que se elaborará por el departamento o centro directivo que propone el anteproyecto de ley o proyecto de norma, plan o programa de acuerdo con las instrucciones y directrices que dicte el órgano competente en la materia, y deberá acompañar la propuesta desde el inicio del proceso de tramitación.”

Sin embargo, el proyecto de Decreto no incorpora todas las propuestas que se indican en el informe de impacto de género y tampoco se justifica su exclusión por parte de la dirección general correspondiente.

Antes de entrar en este aspecto concreto es necesario hacer una referencia a los orígenes y motivaciones para la regulación de los informes de impacto de género.

La regulación de los informes de impacto de género **tienen su origen** en la Unión Europea, tras la puesta en marcha del plan de acción “legislar mejor” que recogió los criterios expuestos en el informe Mandelkern, sobre la mejora en la regulación. Esta idea de mejorar la elaboración de las leyes para la consecución de la igualdad efectiva de mujeres y hombres se plasmó en una Directiva cuya transposición se realizó en la ley 30/2003, de 13 de octubre sobre medidas para incorporar la valoración de impacto de género en las disposiciones normativas que elabore el gobierno. Esta ley en su exposición de motivos hace referencia al principio de transversalidad concepto acotado en la IV Conferencia de Beijing 1995 y regulado en el derecho comunitario, en el tratado de Amsterdam (apartado 2 del artículo 3). La ley incorpora la dimensión de género cómo un término referido a las diferencias sociales entre mujeres y hombres asociadas al sexo. La introducción de la perspectiva de género, en la actuación de los poderes públicos implica la

necesidad de valorar la situación de partida, de los hombres y las mujeres en un hecho o ámbito concreto en el que se va a establecer una política pública o una regulación legal, para intentar que la acción fáctica o legal tenga una mayor efectividad en la consecución de la igualdad de mujeres y hombres.

La Ley 30/2003, de 13 de octubre, sobre medidas para incorporar la valoración del impacto de género en las disposiciones normativas que elabore el Gobierno, ha modificado la ley 50/1997, del Gobierno para que se elabore un informe sobre el impacto por razón de género con el objeto de evitar consecuencias negativas no intencionales que favorezcan situaciones de discriminación.

En la Exposición de Motivos de la Ley se indica que la Cuarta Conferencia Mundial sobre la mujer que tuvo lugar en Pekín en 1995 renovó el compromiso de la comunidad internacional para lograr la igualdad entre los “géneros” (sic), así como el desarrollo y la paz para todas las mujeres. En dicha Conferencia se instó a los Gobiernos a *“integrar las perspectivas de género en todas las políticas y los programas para analizar sus consecuencias para las mujeres y los hombres, respectivamente, antes de tomar decisiones”*.

Sin duda esa regulación supuso un paso importante en el proceso conducente a la plena equiparación real y efectiva de las personas con independencia del sexo. Aunque a primera vista puede parecer que la aplicación de las normas jurídicas cuya aprobación se proyecta no va a generar discriminación alguna, es conveniente el informe que preceptivamente exige ahora la Ley de Gobierno a fin de analizar expresamente las consecuencias negativas a este respecto, –quizás imprevistas al tiempo de redactar los proyectos normativos–, que de su aplicación puedan derivar.

Posteriormente la Ley Orgánica de Igualdad 3/2007, de 22 de marzo regula los informes de impacto de género, esta ley tal y cómo fundamenta en la exposición de Motivos (apartado III) considera dichos informes como un instrumento básico, junto a los planes estratégicos, para la consecución de la igualdad de mujeres y hombres. También algunas comunidades autónomas en sus leyes de igualdad incluyen la obligatoriedad de que las disposiciones de carácter general incorporen un informe sobre el impacto de género.

Tanto la LOI como las leyes autonómicas regulan los informes de impacto de género como un instrumento necesario para la consecución de la igualdad, en aplicación del principio de transversalidad. Sin embargo, las leyes no concretan el contenido de estos informes dejando al buen entender de la administración que inicie el procedimiento regulativo de cumplimentar y darle contenido. Es verdad que se han desarrollado guías que facilitan la elaboración de los mencionados informes, así la guía de la Comisión Europea de 1997 sirvió de referente, en nuestro país al igual que en los demás países

de la Unión Europea, para el desarrollo de guías tanto las del Instituto de la Mujer como de los organismos similares de las CCAA.

La guía propuesta por la Comisión Europea 1999 consta de cuatro partes, la primera es una introducción en la que se explica cómo decisiones políticas o normas que no parecen sexistas pueden tener un diferente impacto en los hombres y las mujeres, aun cuando esta consecuencia no estuviera prevista; la segunda parte recoge conceptos básicos como sexo, género, igualdad de mujeres y hombres; la tercera parte, incluye la pertenencia con respecto al género en el ámbito donde va a desplegar sus efectos las políticas o las normas a adoptar y, por tanto resulta necesario analizar si existen diferencias, en ese ámbito, entre las mujeres y los hombres en lo que se refiere a los derechos, recursos, la participación y los valores vinculados a la pertenencia a uno u otro sexo. En el apartado cuarto establece la evaluación del impacto en función del género, esto es el resultado que cabría esperar de la política o norma propuesta (y para ello se necesitarían también datos desagregados por sexo, así como conocer las relaciones entre mujeres y hombres) y en base a ello establecer propuestas de modificación. La guía establece una serie de criterios con ejemplos para la evaluación del impacto y a pesar del tiempo transcurrido desde su aprobación sigue siendo un referente en esta materia.

Esta guía ha servido de base para que el Estado Español tanto el gobierno central como las CCAA (algunas de ellas antes que el gobierno del Estado) adaptaran guías pero sin unificar criterios, así dependiendo de los diferentes ministerios o consejerías variaban sus contenidos de manera considerables. Además, al tratarse de meras recomendaciones y no exigirse la obligatoriedad de las mismas, el resultado en los primeros años fue de muy poca eficacia. Así, la cuestión del impacto se despachaba con una frase “esta Ley no tiene impacto de género”, sin saber por qué dado que no existía ningún informe que avalara dicha afirmación. Si, a esta indefinición añadimos la escasa formación en materia de igualdad y el escaso interés en la igualdad de mujeres y hombres de las administraciones públicas, las dificultades se multiplican y no es hasta mucho más tarde que las administraciones públicas toman conciencia de que algo hay que hacer para cumplimentar una parte del procedimiento que además ya se iba declarando por los tribunales la importancia de las mismas y la posibilidad de declarar la nulidad de la disposición (STS de 21 de enero de 1998 (RJ 1998,911)).

La necesidad de desarrollar reglamentariamente el artículo 19 de la LOI así como los correspondientes artículos de las leyes autonómicas que regulan los impactos de género se está evidenciando a través de las observaciones de los Consejos jurídicos Consultivos y de la jurisprudencia que, cada día más, se pronuncia en el sentido de anular disposiciones generales, entre otros motivos, por considerar que los informes son estrictamente formales y no cumplen con los requisitos establecidos en la norma (STSJCV 46/2021 de 11

de febrero). El desarrollo reglamentario de los impactos de género está en consonancia con las recomendaciones de la OCDE que en su recomendación sobre política normativa y gobernanza de 2012 y en su informe de 2014 insiste en la idea de incluir la evaluación de los impactos normativos en las etapas iniciales para una mejor regulación y una mayor eficacia de las normas. Estas recomendaciones motivan el RD 931/2017, de 27 de octubre, por el que se regula la memoria de análisis de impacto normativo en el que se incluye un apartado sobre los impactos de género (apartado f) del artículo 2). Esta norma establece criterios para mejorar los procesos normativos y, de alguna manera, representa una consolidación de los avances realizados pero la complejidad de los impactos de género no queda resuelta y necesita de un desarrollo reglamentario que sea acorde con contenido de las leyes de igualdad y el principio de transversalidad.

La Comunidad Valenciana fue una de las primeras autonomías que aprobó una ley de Igualdad pero en un primer momento no reguló los informes de impacto de género. La Ley de igualdad de la Comunidad Valenciana 9/2003, de 2 de abril se modificó en la Ley 13/2016, de 29 de diciembre que en el artículo 45 añade el artículo 4bis señalado anteriormente.

Esta regulación concreta que la elaboración tiene que ser desarrollada por el departamento o centro directivo que propone la norma, plan o programa de acuerdo con las instrucciones y directrices que dicte el órgano competente en la materia y deberá acompañar la propuesta desde el inicio de la tramitación. Con la finalidad de dar cumplimiento a este precepto el gobierno Valenciano a través de la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives que tiene las competencias en materia de igualdad de mujeres y hombres tiene una guía que figura en su página web que debe acompañarse a los proyectos normativos. En esta guía se indican los contenidos mínimos que se deben incorporar en los informes, siguiendo el modelo europeo aunque algo más extensa, se organizan seis apartados que deben cumplimentarse por los diferentes departamentos o centros. Estos apartados se concretan en:

El primero de los apartados se refiere a una descripción general del proyecto o norma. Denominación del proyecto o norma. Órgano administrativo que la promueve. Contexto o ámbito de actuación de la norma. Objetivos generales del proyecto. Objetivos para promover la igualdad entre mujeres y hombres. **El segundo** incluye el análisis de la pertenencia de género (Justificación de la respuesta afirmativa o negativa). Hay que tener en cuenta si la propuesta va dirigida a uno o más grupos objetivos, si afectará su vida diaria, y si existen en ese ámbito diferencias entre hombres y mujeres en los ámbitos económico, social, educativo, de participación y representación en órganos de decisión, y cultural. **El tercero** análisis de la situación (descripción de la situación de partida utilizando indicadores de género cualitativos y cuantitativos con respecto a la presencia de hombres y mujeres en el ámbito de actuación mediante estadísticas oficiales desagregadas por

sexo -INE, IVE, CIS, Eurostat-, así como estudios, investigaciones, encuestas de opinión sobre las relaciones de género en el ámbito. Es recomendable la inclusión de una breve conclusión del análisis). **El cuarto** previsión de efectos sobre la igualdad (descripción de la previsión de resultados positivos o negativos en la igualdad). **El quinto** valoración del impacto de género: a) Presencia de mujeres y hombres. Impacto y justificación. b) Acceso a los recursos, impacto y justificación. c) Participación en la toma de decisiones. Impacto y justificación. d) Normas sociales y valores, impacto y justificación. e) Cumplimiento de la normativa en materia de igualdad, impacto y justificación. **El sexto** valoración del impacto de género (Marcáis lo que consideráis conveniente) (Argumentación), Positivo, Negativo. Propuesta de modificación, en la misma norma o política (descripción de modificaciones a incluir en el texto y contenidos). Otras actuaciones o futuras normas (Propuestas de adopción de medidas dirigidas a complementar o mejorar la eficacia de la norma o política).

La guía representa un avance pero ello no impide la posibilidad de establecer un desarrollo reglamentario del artículo 4.bis de la ley 9/2003, como se ha recomendado en alguno de los Dictámenes del CJCV y que cada vez se hace más evidente su necesidad.

En este expediente se aporta un informe de impacto de género muy bien cumplimentado siguiendo las instrucciones de la guía de la Conselleria, y en el mismo en el apartado 4) se realizan una serie de recomendaciones para incluir la perspectiva de género, al Preámbulo, al artículo 4 apartados 2, 5, 8 y 11. Al artículo 5, apartados 3, 4, 5 y 7. Al artículo 7. Al artículo 8.3 y al Anexo I y II. De todas ellas en el texto solo se incorporan las del apartado 2 del artículo 4, la del apartado 4 del artículo 5 y la del Anexo II.

El resto de recomendaciones no se incluyen en el texto siendo que alguna de ellas tiene su fundamento en una ley básica. Así la recomendación que se realiza al artículo 8 dice textualmente: “a l’apartat 3 és fa constància de l’existència de les desagregacions dels indicadors per característiques sòcio-demogràfiques més pertinents, una d’elles es procurarà que siga per el sexe”. Esta recomendación tiene su fundamento en el artículo 20 apartado a) de la Ley Orgánica 3/2007 de 22 de marzo para la igualdad efectiva de mujeres y hombres que obliga a que en las estadísticas y estudios se incluya sistemáticamente la variable sexo. Este artículo tiene el carácter de básico de acuerdo con la Disposición final primera de la mencionada Ley.

La no incorporación de esa recomendación al artículo 8 supone un incumplimiento claro de una ley básica por lo que debería haber sido objeto por parte de este CJCV de una observación de carácter esencial.

Con respecto a las demás propuestas contempladas en el informe de impacto de género aunque no vulneren directamente una norma, en base al

informe realizado por personas expertas en la materia, en principio, aportan unos instrumentos que contribuyen a la igualdad de mujeres y hombres y de no entenderlo así el órgano competente de la Conselleria debería haber justificado su no inclusión. Es evidente que la regulación del informe de impacto de género tiene el carácter de preceptivo, tanto en la norma autonómica como en la estatal, y no vinculante. Sin embargo ello no obsta para que en la medida que es un informe técnico debería tenerse en cuenta o en su caso justificarse porqué el órgano competente para redactar el proyecto de norma se aparta de su contenido. La inacción de la administración ante una situación de discriminación o la omisión de acciones en favor de la igualdad ante situaciones de discriminación puede dar lugar a una discriminación por no hacer nada ante estas situaciones (Sentencia 134/2021, de 24 de febrero, de la Sala de lo contencioso-administrativo del Tribunal Superior de Justicia de la Comunitat Valenciana). Los datos aportados en el informe de impacto de género reflejan una situación de desigualdad evidente entre mujeres y hombres en el ámbito donde la norma va a desplegar sus efectos. Es por ello, que se debía haber justificado su no inclusión para no caer en un acto de omisión que puede en sí mismo considerarse como una discriminación.

Valencia a 2 de febrero de 2023

La Consejera

Fdo.: Asunción Ventura Franch